

Rapport

Datum: 12 juli 2007

Rapportnummer: 2007/148

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de officier van justitie te Den Haag toestemming heeft gegeven hem buiten heterdaad aan te houden.

Verzoeker klaagt er tevens over dat ambtenaren van het regionale politiekorps Hollands Midden hem op disproportionele wijze hebben aangehouden. Verzoeker klaagt er met name over dat ze er voor hebben gekozen om hem op 24 maart 2005, in aanwezigheid van zijn twee minderjarige kinderen, vóór 6 uur 's morgens uit bed te lichten.

Beoordeling

Algemeen

1. In november 2004 mishandelde verzoeker, K., zijn toenmalige echtgenote N. Op 6 december 2004 meldde N. de mishandeling(en) aan het politiebureau. Zij deed daarvan toen geen aangifte. Wel liet zij de politie die dag weten dat zij van verzoeker wilde scheiden.
2. Verzoeker meldde zich op 6 december 2004 eveneens bij het politiebureau en liet weten een verklaring over de melding van N. af te willen leggen. De politie liet verzoeker weten dat er geen aangifte tegen hem was gedaan en nam om die reden geen verklaring van hem op.
3. In verband met echtscheidingsperikelen tussen verzoeker en N., werd de regiopolitie Hollands Midden in januari 2005 ingeschakeld om te bemiddelen.
4. Op 31 januari 2005 deed N. bij de regiopolitie Hollands Midden aangifte van (poging tot zware) mishandeling(en) door K. in de periode juni 1993 t/m november 2004. Zij liet de politie toen ook weten dat zij de echtscheiding had aangevraagd en dat zij vanaf 28 januari 2005 bij haar moeder was gaan wonen. Naar aanleiding van deze aangifte hoorde de politie de moeder van N.
5. De politie kreeg van de officier van justitie te Den Haag op 15 maart 2005 het bevel verzoeker aan te houden in verband met de aangifte van N.
6. Op 24 maart 2005, om 05.50 uur, hield de regiopolitie Hollands Midden verzoeker in zijn woning aan. Op dat moment bevonden zich in zijn woning zijn twee dochters van 14 en 15 jaar oud. De politie had de niet op het adres van verzoeker woonachtige ex- echtgenote N. bereid gevonden beide kinderen na verzoekers aanhouding op te vangen. De kinderen stemden niet in met de opvang door N.

7. De politierechter veroordeelde verzoeker op 20 juni 2005 tot een voorwaardelijke werkstraf wegens mishandeling.

I. De klacht

Verzoeker klaagt erover dat de politie hem heeft aangehouden in aanwezigheid van zijn twee minderjarige kinderen door hem vóór 6 uur 's ochtends van zijn bed te lichten. Volgens verzoeker had de politie hem ook kunnen uitnodigen om op het politiebureau een verklaring af te leggen. Hij had zich immers al op 6 december 2004 gemeld naar aanleiding van de melding van N. aan de politie dat zij zou zijn mishandeld, terwijl bovendien de mishandeling inmiddels vijf maanden geleden was. De politie was ook op de hoogte van de echtscheidingsperikelen tussen hem en N. Zij waren op het moment van aanhouding al maanden uit elkaar. De aanhouding is voor zijn kinderen een traumatische ervaring geweest.

Volgens verzoeker valt vooral de politie een verwijt te maken, omdat deze - naar hij begrepen heeft uit de klachtenprocedure bij de politie - een discretionaire bevoegdheid heeft om na verkregen toestemming van de officier van justitie tot aanhouding desalniettemin een verdachte op het politiebureau te ontbieden.

II. Ten aanzien van de officier van justitie

Bevindingen

1. De minister van Justitie deelde het volgende mee. Op 15 maart 2005 was er voor de eerste maal afstemming geweest tussen politie en de officier van justitie. Hierbij werd het bevel gegeven om verzoeker buiten heterdaad aan te houden (zie Achtergrond, onder A.). De minister liet weten dat de rechter bij de veroordeling van verzoeker heeft geoordeeld dat zijn aanhouding rechtmatig is en dat er dan vanuit wordt gegaan dat de rechter heeft geoordeeld dat daarmee ook aan het proportionaliteitsvereiste is voldaan.

Hij liet weten dat bij de afweging of zal worden overgegaan tot een bevel tot aanhouding alle concrete en relevante omstandigheden van het geval dienen mee te wegen. Dit houdt in dat de aard en de ernst van het delict, de persoon van de dader en de omstandigheden daarbij worden betrokken. Er was sprake van bevoegdheid tot aanhouden buiten heterdaad omdat was voldaan aan de wettelijke voorwaarden dat verzoeker werd verdacht van een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten (zie Achtergrond, onder B.)

De minister berichtte dat de betreffende officier van justitie van het gesprek met de politie geen aantekeningen had bijgehouden omdat dit niet is voorgeschreven.

Op de vraag van de Nationale ombudsman of er redenen waren om voorwaarden aan het aanhouden te verbinden deelde de minister van Justitie mee, dat uit het dossier de ernst van de zaak bleek omdat het ging om huiselijk geweld. Dit vindt veelal stelselmatig plaats en heeft een verhoogd recidiverisico. Deze zaken vergen een stringente en krachtdadige aanpak. Ook omdat het vermoeden bestond dat deze zaak bij uitnodiging zou escaleren, is gekozen voor het bevel tot aanhouden van verzoeker, aldus de minister.

De minister deelde mee dat de aanhouding van iemand een onaangename ervaring kan zijn voor andere aanwezigen. In dit geval betrof het twee kinderen, die voldoende zelfstandig waren en voor wie de opvang was geregeld. Ook was de aanhouding van verzoeker rustig verlopen.

Ten slotte liet de minister weten dat er geen sprake was van een discretionaire bevoegdheid van de politie bij het al dan niet aanhouden.

De minister achtte verzoekers klacht ongegrond.

Beoordeling

2. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit brengt mee dat politie en justitie in een opsporingsonderzoek de werkwijze dienen te kiezen die voor een burger het minst bezwarend is en die een zo gering mogelijke inbreuk maakt op zijn persoonlijke levenssfeer.

3. De eerste vraag die moet worden beantwoord is wie de afweging moet maken of aanhouding noodzakelijk is of dat (in eerste instantie) kan worden volstaan met het uitnodigen van een verdachte op het politiebureau voor het afleggen van een verklaring. Met andere woorden, is er na een gegeven bevel tot aanhouding van de officier van justitie een discretionaire bevoegdheid van de politie om niet tot aanhouding over te gaan, maar de verdachte (eerst) uit te nodigen vrijwillig op het politiebureau te komen?

De Nationale ombudsman overweegt hieromtrent als volgt.

Aangezien het bevel tot aanhouding - behoudens bijzondere omstandigheden - slechts door de officier van justitie kan worden gegeven (zie Achtergrond, onder A. en D.) draagt deze de verantwoordelijkheid voor zo'n bevel. Dit brengt mee dat het de officier van justitie is aan te rekenen als de aanhouding - achteraf beoordeeld - als een te zwaar middel moet worden gezien. Als er omstandigheden zijn op grond waarvan een aanhouding onevenredig is, dient de officier van justitie aan te geven dat de verdachte eerst op het politiebureau moet worden uitgenodigd. Het verdient aanbeveling om dan tevens te bespreken wat er bij niet vrijwillige verschijning moet gebeuren. Van de officier van justitie

mag dus worden verwacht dat deze een verzoek om aanhouding van de politie niet slechts toetst aan de desbetreffende wetsbepalingen, maar dat de specifieke omstandigheden van het geval meewegen in de beslissing om al dan niet een bevel tot aanhouding te verlenen. Dit brengt mee dat de officier van justitie bij de politie moet vragen naar die omstandigheden dan wel aan de politie voor moet leggen of er omstandigheden zijn die pleiten voor of tegen aanhouding (in plaats van iemand op het politiebureau uit te nodigen).

4. De officier van justitie kon tot het oordeel komen dat er voldoende vermoeden van schuld bestond om verzoeker aan te merken als verdachte van mishandeling. Ook overigens is aan de wettelijke voorwaarden voor aanhouding buiten heterdaad voldaan. Dit betekent echter nog niet dat de beslissing tot aanhouding ook behoorlijk was.

5. Toen het bevel van aanhouding in kwestie werd gegeven, waren de echtscheidingsperikelen tussen verzoeker en N. reeds bekend, evenals het feit dat N. sedert 28 januari 2005 niet meer in de echtelijke woning verkeerde.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat het in dit geval in de rede had gelegen om aan het bevel tot aanhouding de voorwaarde te verbinden dat verzoeker eerst op het politiebureau diende te worden uitgenodigd. Verzoeker was immers al in december 2004 op de hoogte van meldingen bij de politie over door hem gepleegde mishandeling(en) en hij had zich toen al bereid getoond daarover te verklaren. Door het tijdsverloop waren bovendien de omstandigheden waaronder de mishandeling(en) hadden plaatsgevonden niet meer aanwezig, nu verzoeker inmiddels twee maanden gescheiden van N. leefde en de kinderen bij hem woonden, waardoor de kans op escalatie van de zaak minder voor de hand lag. Opgemerkt wordt dat de Aanwijzing huiselijk geweld (zie Achtergrond, onder C.) er vanuit gaat dat betrokkenen deel uitmaken van elkaars directe leefomgeving en dat het (recente) geweld acuut moet worden gestopt. De Aanwijzing sloeg dus in feite niet op de situatie van verzoeker en N. ten tijde van het bevel in kwestie.

Al met al heeft de officier van justitie gehandeld in strijd met het evenredigheidsvereiste door een ongeclausuleerd bevel tot aanhouding te geven..

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman merkt nog op dat de officier van justitie weliswaar niet verplicht is om aantekening te houden van de overwegingen die tijdens het gesprek met de politie tot de beslissing hebben geleid, maar dat het met het oog op controle achteraf op het gebruik van een bevoegdheid wel gewenst is om dit te doen.

III. Ten aanzien van de regiopolitie Hollands Midden

Bevindingen

1. De beheerder van het regionale politiekorps Hollands Midden liet weten dat de aanhouding van verzoeker oorspronkelijk al op 17 februari 2005 was gepland, maar dat zij was uitgesteld vanwege een zitting bij de rechter over het toewijzen van de woning en de kinderen in verband met de echtscheiding tussen verzoeker en N.

De politie had op 24 maart 2005 een bevel van de officier van justitie gekregen om verzoeker buiten heterdaad aan te houden. Conform regelgeving en in overleg was dit bevel tot stand gekomen, aldus de korpsbeheerder. Het protocol huiselijk geweld voorzag erin dat de verdachte diende te worden aangehouden.

De aanhouding was professioneel verlopen en er was zorgvuldig en beheerst gehandeld door de politieambtenaren. Het tijdstip van aanhouding was gekozen omdat verzoeker om 06.00 uur de woning zou verlaten om te gaan werken. De korpsbeheerder achtte verzoekers klacht ongegrond.

2. De bij het optreden betrokken ambtenaar verklaarde tegenover de klachtencommissie van de politie dat hij verzoeker op 6 december 2004 had gesproken, maar dat hij toen geen verdachte was omdat er geen aangifte tegen hem was gedaan.

Over de aanhouding liet hij weten dat die terecht was en proportioneel, gelet op het geldende protocol. Dat de aanhouding van 17 februari 2005 was uitgesteld tot 24 maart 2005 kwam volgens hem door personeelsgebrek. Voor de aanhouding werd de officier van justitie kort geïnformeerd. Hiervan is niets vastgelegd, aldus de betrokken ambtenaar.

Beoordeling

3. Ook ten aanzien van dit klachtonderdeel geldt het hiervoor onder II.2. genoemde evenredigheidsvereiste.

4. Zoals uit het hiervoor onder II.3. overwogene volgt, is de officier van justitie verantwoordelijk voor de beslissing tot aanhouding. In dit kader is het van groot belang dat de politie bij de aanvraag om een verdachte buiten heterdaad te mogen aanhouden de officier van justitie inlicht over alle omstandigheden van het geval.

Als de officier van justitie een bevel heeft afgegeven, mag van een opsporingsambtenaar in beginsel worden verwacht dat hij dat bevel tot aanhouding uitvoert. Dit neemt echter niet weg dat hij ook dan in zoverre een eigen verantwoordelijkheid heeft dat hij, als zich na het afgeven van het bevel nieuwe relevante feiten en omstandigheden hebben voorgedaan, met de officier van justitie contact behoort op te nemen over de betekenis van deze feiten of omstandigheden voor de uitvoering van het gegeven bevel. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan feiten of omstandigheden die van belang zijn voor het eerdere besluit om een aan te houden persoon aan te merken als verdachte. Ook een groot tijdverloop tussen het aanhoudingsbevel en de uitvoering is een indicatie om contact met de officier

van justitie op te nemen. Reeds het tijdverloop zelf kan immers een omstandigheid zijn op grond waarvan de noodzaak om aan te houden in een ander licht komt te staan.

Ten slotte heeft de politie bij het aanhouden op zich wel een eigen verantwoordelijkheid in die zin dat zij deze niet op disproportionele wijze mag verrichten. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld tijdstip of plaats van aanhouding.

5. In dit geval was sprake van een ongeclausuleerd bevel tot aanhouding van de officier van justitie, terwijl geen sprake was van nadien gebleken nieuwe omstandigheden of van een lange termijn tussen bevel en uitvoering. De politie was dan ook gehouden dit bevel uit te voeren. Dat dit bevel naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet ongeclausuleerd had mogen worden gegeven doet hieraan niet af. De politie kan hiervoor immers niet verantwoordelijk worden gehouden.

De aanhouding op zichzelf, zeer vroeg in de ochtend, was ook niet disproportioneel. Er was immers bekend dat verzoeker al rond een uur of 6 naar zijn werk vertrok. Dat zijn kinderen hierdoor een nare ervaring hebben gehad is te betreuren, maar was niet te vermijden, omdat zij nu eenmaal bij verzoeker woonden. In dit kader wordt nog opgemerkt dat de politie zich voldoende heeft ingespannen om de opvang van de kinderen goed te regelen.

Geconcludeerd wordt dat de politie bij het uitvoeren van het bevel tot aanhouding niet heeft gehandeld in strijd met het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de officier van justitie te Den Haag is gegrond, wegens schending van het evenredigheidsvereiste.

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Hollands Midden is niet gegrond.

Onderzoek

Op 13 april 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer K. te Schoonhoven, ingediend door de heer mr. M.E.M. Jacquemard, advocaat te Rotterdam, met een klacht over een gedraging van de officier van justitie te Den Haag en een gedraging van het regionale politiekorps Hollands Midden.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van respectievelijk de minister van Justitie en de beheerder van het regionale politiekorps Hollands Midden (de

burgemeester van Leiden), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie en de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Noch verzoeker noch de minister van justitie gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Bevoegdheid

1. Bij de opening van het onderzoek betwistte de minister van Justitie de bevoegdheid van de Nationale ombudsman om verzoekers klacht te onderzoeken. De minister van Justitie liet de Nationale ombudsman bij schrijven van 17 augustus 2006 onder meer weten:

"...Juridisch kader

Op grond van artikel 9:23, onder k, Algemene wet bestuursrecht is de ombudsman niet verplicht een onderzoek in te stellen of voort te zetten indien het verzoek betrekking heeft op een gedraging die nauw samenhangt met een onderwerp, dat door het instellen van een procedure aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan een administratieve rechter onderworpen is.

Artikel 9:27, tweede lid, Awb bepaalt dat indien ten aanzien van de gedraging waarop het onderzoek van de ombudsman betrekking heeft door een rechterlijke instantie uitspraak is gedaan, de ombudsman de rechtsgronden in acht neemt waarop die uitspraak steunt of mede steunt.

Beoordeling

Allereerst rijst de vraag waarom u in dit geval, gelet op artikel 9:23, onder k, Algemene wet bestuursrecht, een onderzoek naar de klacht van verzoeker, voor zover betrekking hebbend op de gedraging van het arrondissementsparket te Den Haag, heeft ingesteld.

Ter toelichting dient het volgende. Het aanhouden van een verdachte, al dan niet buiten heterdaad, is een gedraging die nauw samenhangt met een onderwerp dat door het instellen van een procedure aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan een administratieve rechter is onderworpen. De strafrechter toetst immers in alle zaken die aan hem worden voorgelegd, zij het soms wellicht impliciet, of de verdachte terecht (al dan niet

buiten heterdaad) is aangehouden. De aanhouding van een verdachte is daarmee, zodra het tot een strafzaak komt, altijd onderworpen aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan de administratieve rechter. Het is aan de verdachte om indien hij dit wenst ter zake verweer te voeren. Rechterlijk toezicht ontbreekt in dit soort gevallen niet, zodat voor het bieden van aanvullende rechtsbescherming door de (Nationale) ombudsman in beginsel geen aanleiding is.

Naar het oordeel van het College had dit gegeven reeds aanleiding voor u kunnen zijn deze klacht niet in behandeling te nemen.

Daar komt bij dat uit de stukken blijkt dat in het onderhavige geval de aanhouding buiten heterdaad niet slechts impliciet, maar zelfs expliciet aan de orde is geweest. Uit de brief van verzoeker aan u van 12 april 2006 volgt dat de aanhouding buiten heterdaad is getoetst door de politierechter. Daarbij heeft verzoeker aangegeven dat de politierechter 'de mogelijkheid heeft strafvermindering te geven'. Volgens verzoeker heeft de politierechter bij het uitspreken van het vonnis geoordeeld dat de politie met toestemming van de officier van justitie heeft gehandeld en dat dit handelen niet onrechtmatig is geweest.

Indien u van mening bent dat er desondanks voldoende aanleiding was een onderzoek in te stellen, is het volgende van belang. Krachtens artikel 9:27, tweede lid, Awb neemt u bij een onderzoek de rechtsgronden in acht waarop het vonnis van de rechter (mede) steunt. Het is niet gebruikelijk dat de (politie)rechter uitvoerige overwegingen wijdt aan de aanhouding van een verdachte. Als gezegd vindt de toetsing daarvan veelal impliciet plaats. Als de (politie)rechter daartoe aanleiding ziet, kan hij omstandigheden rond de aanhouding laten meewegen in de strafmaat. Als hij daartoe geen aanleiding ziet, moet het ervoor worden gehouden dat hij de aanhouding rechtmatig en behoorlijk heeft geacht.

Uit de onderhavige aantekening mondeling vonnis (van 20 juni 2005) kan niet worden afgeleid wat de overwegingen van de politierechter met betrekking tot de aanhouding buiten heterdaad precies zijn geweest. Duidelijk is evenwel dat de klacht van verzoeker aan de politierechter is voorgelegd. Ook hier geldt dat de politierechter ofwel aanleiding heeft gezien om hetgeen verzoeker omtrent zijn aanhouding heeft aangevoerd mee te nemen in de strafmaat, ofwel dat hij daartoe geen aanleiding heeft gezien, hetgeen impliceert dat hij van oordeel was dat het handelen door het arrondissementsparket rechtmatig en behoorlijk is geweest.

Voor zover verzoeker zich op het standpunt stelt dat de rechter weliswaar heeft geoordeeld dat het handelen niet onrechtmatig was, maar dat dit niet betekent dat het handelen ook proportioneel was, overweegt het College als volgt. Nu de rechter heeft geoordeeld dat de aanhouding rechtmatig was, moet het ervoor worden gehouden dat hij ook heeft geoordeeld dat bij de aanhouding aan het proportionaliteitsvereiste is voldaan. Alleen verzoeker is verantwoordelijk voor de inhoud van het door hem bij de politierechter

gevoerde verweer, inclusief de wijze waarop dat verweer is gevoerd.

Met andere woorden, indien verzoeker van mening is dat de politierechter niet voldoende op zijn argumenten is ingegaan, danwel die argumenten onvolledig of onjuist heeft gewogen, had het op zijn weg gelegen zijn verweer destijds (ter terechtzitting) nader te onderbouwen. Bovendien heeft voor verzoeker de mogelijkheid van hoger beroep opengestaan tegen het vonnis van de politierechter en had hij dit oordeel derhalve door een hogere rechter kunnen laten toetsen.

Met inachtneming van de verplichting ex artikel 9:27 Algemene wet bestuursrecht kan er naar het oordeel van het College, welk oordeel ik onderschrijf, geen andere conclusie zijn dan dat de klacht van verzoeker ongegrond is..."

2. De Nationale ombudsman verwees in zijn reactie van 27 oktober 2007 naar eerdere correspondentie met de minister van Justitie waarin onder andere het volgende is vermeld:

Voor de vraag of en in hoeverre de Nationale ombudsman bevoegd is onderzoek te doen in zaken van strafvordering is met name van belang het bepaalde in artikel 9:22 onderdeel f Awb: de Nationale ombudsman is niet bevoegd een onderzoek in te stellen naar gedragingen waarop de rechterlijke macht toeziet.

Het betreft hier de rechterlijke macht in de zin van art. 2 van de Wet op de rechterlijke organisatie. Het gaat hier in beginsel om speciale vormen van toezicht op een bepaald type van gedragingen, niet om de normale rechtspraak. Van een gedraging waarop de strafrechter toeziet is sprake wanneer de wetgever ten aanzien van een bepaalde gedraging een speciale beklag- of bezwaarschriftprocedure in het leven heeft geroepen of wanneer sprake is van een procedurele gedraging in een gerechtelijke procedure.

Voorbeelden

Voorbeelden van rechterlijk toezicht op strafvorderlijk gebied in de "ombudsprudentie" van de Nationale ombudsman zijn:

art. 12 Sv (beklag over sepotbeslissing officier van justitie als zodanig)

art. 32 Sv (beklag over onthouden processtukken)

art. 250 Sv (beklag over een kennisgeving van verdere vervolging)

De Nationale ombudsman kan, ongeacht of strafvervolging heeft plaatsgehad, de wijze van aanhouden onderzoeken (geweldgebruik, bejegening ed). Indien de rechter (bv. naar aanleiding van een verweer) een oordeel heeft uitgesproken over de mate van geweld bij de aanhouding of de bejegening, is de Nationale ombudsman aan dat oordeel gebonden (artikel 9:27, tweede lid, Awb)."

3. Voorts deelde de Nationale ombudsman onder meer mee:

"...De Nationale ombudsman kan de wijze van aanhouden onderzoeken. In het geval dat de rechter in zijn vonnis een oordeel heeft uitgesproken over de wijze waarop de aanhouding heeft plaatsgevonden, zal hij dit oordeel overnemen.

In dit geval is er geen vonnis met overwegingen op dit punt. Dit betekent dat we slechts kunnen speculeren ten aanzien van de overwegingen die hebben geleid tot het oordeel van de rechter. Noch verzoeker, het Openbaar Ministerie of de politie hebben een uitdrukkelijke beslissing van de rechter ontvangen over de toelaatbaarheid van de wijze van aanhouden. Daar komt nog bij dat de rechter, anders dan de Nationale ombudsman niet geroepen is te oordelen over de behoorlijkheid van de gedraging. De Nationale ombudsman is van mening dat de aard van zijn werkzaamheden nu juist met zich meebrengt, dat ten aanzien van de behoorlijkheid van overheidsgedragingen helderheid wordt verkregen.

Evenmin kan ik mij vinden in uw standpunt dat artikel 9:23, onder k. van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) een onderzoek door de Nationale ombudsman in de weg staat. Dit artikelonderdeel betreft de situatie dat er een procedure bij de rechter aanhangig is, ofwel, dat de zaak nog onder de rechter is. Op het moment dat de Nationale ombudsman de beslissing nam over het al dan niet in onderzoek nemen van deze klacht, was de zaak bij de strafrechter afgehandeld, en herleefde de verplichting tot onderzoek door de Nationale ombudsman.

Concluderend kan worden gesteld dat de Nationale ombudsman onderzoek in deze aangewezen acht..."

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 12 april 2006 met bijlagen.

Standpunt korpsbeheerder van 2 augustus 2006.

Standpunt minister van Justitie van 17 augustus 2006.

Reactie van verzoeker van 30 oktober 2006.

Reactie van de minister van Justitie van 24 november 2006.

Reactie van de korpsbeheerder van 29 november 2006.

Nadere reactie van verzoeker van 13 december 2006.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

A. Wetboek van Strafvordering

Artikel 54, eerste lid

"Ook buiten het geval van ontdekking op heeter daad is de officier van justitie bevoegd den verdachte van eenig strafbaar feit waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten, aan te houden en naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen."

Artikel 67 eerste lid

"Een bevel tot voorlopige hechtenis kan worden gegeven in geval van verdenking van:

- a. een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld;
- b. een der misdrijven omschreven in de artikelen (...) 300, eerste lid, (...) van het Wetboek van Strafrecht."

B. Wetboek van Strafrecht

Artikel 300, eerste lid

"Mishandeling wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie."

C. Aanwijzing huiselijk geweld

De Aanwijzing huiselijk geweld van het College van procureurs-generaal van 11 maart 2003 (Stcrt. 27 maart 2003) bepaalt onder meer:

"2. Probleemstelling

Huiselijk geweld betreft (ernstige) strafbare feiten. Uit diverse landelijke onderzoeken blijkt dat huiselijk geweld op grote schaal voorkomt. Slechts in een gering aantal gevallen wordt aangifte gedaan. Een deel van de slachtoffers durft geen aangifte te doen, of verkeert in de veronderstelling dat politie en justitie daar geen gevolg aan zullen geven.

Een kenmerk van huiselijk geweld is de omstandigheid dat dader en slachtoffer (waaronder het minderjarige slachtoffer) vaak desondanks - en soms noodgedwongen - deel blijven uitmaken van elkaars leefomgeving. Hiermee hangt samen dat huiselijk geweld vaak een stelselmatig karakter heeft en er een hoog recidiverisico is.

Kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld ondervinden daarvan veelal schadelijke gevolgen.

Deze aspecten vragen om een specifieke strafrechtelijke aanpak. In de kabinetsnota 'Privé geweld, publieke zaak' van april 2002 wordt een integrale aanpak onder regie van de gemeente bepleit om huiselijk geweld beter te kunnen bestrijden. Deze aanwijzing vloeit mede voort uit de beleidslijn die met de kabinetsnota is ingezet."

3. Doel van de aanwijzing

Het doel van deze aanwijzing is het bewerkstelligen van een effectiever optreden van politie en Openbaar Ministerie (OM) in reactie op huiselijk geweld teneinde bij te dragen aan:

het acuut stoppen van huiselijk geweld,

het voorkomen van recidive door middel van gerichte interventies,

het herstellen van de geschonden norm,

het vergroten van de aangiftebereidheid van slachtoffers.

Het optreden van politie en OM dient mede ter behartiging van de belangen van het slachtoffer en de eventuele kinderen die getuige zijn van het geweld.

Door een effectief optreden van politie en OM is - gelet op het recidiverisico - ten eerste een voortvarende aanpak van groot belang. Ten tweede is het noodzakelijk dat daderhulpverlening in beginsel in een zo vroeg mogelijk stadium geïntegreerd wordt in de strafrechtelijke aanpak van huiselijk geweld. De reclassering is de noodzakelijke verbindingschakel tussen OM en daderhulpverlening. De strafrechtelijke reactie fungeert als 'stok achter de deur' voor de dader om deze hulpverlening aan te vangen en te voltooien. Daderhulpverlening moet onder meer gericht zijn op herstel van de ontstane normvervaging bij de dader en het aanleren van methodieken ter voorkoming van recidive."

D. Brief van het College van procureurs-generaal aan de parketten

Naar aanleiding van Rapport 2001/209 van de Nationale ombudsman stuurde het College van procureurs-generaal een brief aan alle arrondissementsparketten over aanhouden buiten heterdaad. Deze brief houdt onder meer in:

"Nieuw bevel"

Indien de omstandigheden, waaronder een bevel tot aanhouding is verzocht, zijn veranderd op het moment dat de daadwerkelijke aanhouding buiten heterdaad zal worden uitgevoerd, dient opnieuw om een bevel verzocht te worden. Het gaat het College te ver om een termijn tussen het bevel tot aanhouding en de daadwerkelijke aanhouding aan een bepaald maximum te verbinden. Duidelijk moet echter zijn dat in bepaalde gevallen reeds het enkele tijdsverloop aan een aanhoudingsbevel zijn kracht kan ontnemen en tot het verzoek om een nieuw bevel moet leiden. (...)

Toestemming of bevel

Hoewel in de praktijk bijna altijd wordt gesproken over 'toestemming' van de officier van justitie tot aanhouding buiten heterdaad, blijkt uit artikel 54 Sv dat het gaat om een bevel van de officier van justitie. Indien het derhalve te prefereren is dat een verdachte eerst vrijwillig wordt uitgenodigd op het bureau, dient dit door de officier van justitie aangegeven te worden. Hierbij moet ook worden besproken wat moet gebeuren als de verdachte niet vrijwillig verschijnt."